

Nr 58.

Ankom till riksdagens kansli den 21 maj 1917 kl. 8 e. m.

Memorial med föranledande av kamrarnas skiljaktiga beslut beträffande lagutskottets utlåtande nr 29 i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om barn utom äktenskap m. m., dels ock i ämnet väckta motioner.

Närvarande: herrar Petersson i Lidingö villastad, Gezelius, Knut Larsson, Rogberg, Alexanderson, greve Spens,* Petré, Dahl, Lars Olsson, Schotte.* Pettersson i Bjälbo, Persson i Norrköping, Pettersson i Södertälje, Zelahn, Lindley i Söderhamn* och Lindqvist i Kosta.

*) Ej närvarande vid utlåtandets justering.

I utlåtande nr 29 i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om barn utom äktenskap, lag om äktenskaplig börd, lag om ändrad lydelse av 1 kap. 3 § i lagen om äktenskaps ingående och upplösning, lag om adoption, lag om införsel i avlöning, pension eller livränta, lag om förbud för vissa underhållsskyldiga att avflytta från riket, lag om ändring av vissa bestämmelser i strafflagen, lag om ändrad lydelse av 65 och 67 §§ utsökningslagen, lag om ändrad lydelse av 5 § i lagen den 10 juli 1899 om ersättning av allmänna medel i vissa fall för skada, som förorsakats av ämbets- eller tjänsteman, lag, innefattande tillägg till gällande stadganden om jäv, så ock till 1 kap. 6 § rättegångsbalken, lag om ändrad lydelse av 30, 31 och 35 §§ konkurslagen, lag om ändrad lydelse av 6 § i förordningen den 31 oktober 1873 angående främmande trosbekännare och deras religionsövning, lag om ändrad lydelse av 17 § i lagen den 30 juni 1913 om allmän pensionsförsäkring och lag om ändrad lydelse av 2, 7 och 35 §§ i lagen den 17 juni 1916 om försäkring för olycksfall i arbete, dels ock i ämnet väckta motioner, hemställde lagutskottet:

Bihang till riksdagens protokoll 1917. 9 saml. 45 häft. (Nr 58).

under punkten A), att riksdagen måtte antaga nämnda lagförslag med den lydelse, utskottets berörda utlåtande innehölle;

under punkten B), att herr Perssons i Norrköping m. fl. motion, i vad den avsåge hemställan om skrivelse till Kungl. Maj:t angående utredning och förslag om förskott från det allmänna för underhåll åt vissa barn, icke måtte föranleda till någon riksdagens åtgärd;

samt under punkten C), att de i anledning av förevarande proposition i övrigt väckta motionerna, därest de icke kunde anses besvarade genom vad utskottet ovan hemställt, icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Enligt utskottet tillhandakomna protokollsutdrag hava vid behandling av detta utlåtande båda kamrarna, med bifall i övrigt till utskottets hemställan, i nedannämnda delar stannat vid olika beslut.

Med anledning av vad sålunda förekommit har utskottet till behandling förehaft frågan om sammanjämkning av den skiljaktighet, som alltså föreligger mellan kamrarnas beslut.

Punkt A) av utskottets hemställan:

Förslaget till lag om barn utom äktenskap.

Första kammaren har godkänt utskottets förslag med följande ändringar och tillägg, nämligen att 1 § skulle hava den lydelse, som förordats i den av herr Gezelius m. fl. vid denna paragraf fogade reservationen, att 9 och 15 §§ skulle lyda så som Kungl. Maj:t föreslagit, samt att i förslaget skulle införas en ny paragraf med den lydelse, som angivits i den av herr Petersson i Lidingö villastad m. fl. vid 12 § i utskottets förslag anförda reservationen.

Andra kammaren har beslutat antaga utskottets förslag med de ändringar och tillägg, som av herr Pettersson i Södertälje föreslagits i de av honom beträffande lagförslaget i dess helhet och vid 3 § avgivna reservationer, dock att 11 § skulle hava den lydelse, som påyrkats av herr Persson i Norrköping m. fl. i den av dem angående lagförslaget i dess helhet anförda reservationen.

Utskottet har beträffande detta förslag — med erinran att i nedanstående hemställan följes utskottets paragrafbeteckning — ansett sig böra hemställa:

i fråga om 1 §, att kamrarna, med frånträdande av sina förut fattade beslut, måtte antaga denna paragraf i följande lydelse:

»1 §.

Barn utom äktenskap erhåller moderns släktnamn. Är modern gift, eller är hon fränskild hustru, erhåller barnet det släktnamn, som tillkom henne såsom ogift.

Fadern, så ock, där modern är gift, hennes make må giva barnet sitt släktnamn. Till sådan ändring av namn erfordras samtycke av barnets förmyndare, om det är ommyndigt, och av barnet själv, om det fyllt aderton år.

Är barnet trolovningsbarn, äge förmyndaren eller barnet själv, om det är myndigt, bestämna, att det skall bära faderns namn. Har barnet fyllt aderton år, må ej förmyndaren utan dess samtycke träffa bestämmelse, som nu är sagd.

Med trolovningsbarn förstås i denna lag barn, som är avlat i trolovning, eller vars föräldrar efter dess avlelse ingått trolovning med varandra; och skall, ändå att vid trolovningen föräldrarna voro så besläktade eller besvägrade, att äktenskap dem emellan måste återgå, eller endera var gift med annan, barnet anses såsom trolovningsbarn, där föräldrarna eller en av dem var i god tro.»

i fråga om 3, 9 och 11 §§, att kamrarna, med frånträdande av sina förut fattade beslut, andra kammaren beträffande 3 och 11 §§ samt första kammaren angående 9 §, måtte godkänna dessa paragrafer i deras lydelse enligt utskottets förslag;

i fråga om 12 §, att kamrarna med frånträdande av sina förut fattade beslut, måtte besluta, att denna paragraf skall erhålla följande lydelse:

»12 §.

Barnet tage arv efter moder och mödernefränder och ärves av dem, såsom vore barnet av äktenskaplig börd.

Är barnet trolovningsbarn, tage barnet arv efter fadern och fadern efter barnet, såsom vore barnet av äktenskaplig börd. I annat fall njute barnet och fadern ej arvsrätt efter varandra.

Mellan barnet och dess fädernefränder äge ej arvsrätt rum.»

i fråga om 13—34 §§, att kamrarna, första kammaren med frånträdande av sitt beträffande 15 § fattade beslut samt andra kammaren med frånträdande av sitt angående samtliga dessa paragrafer fattade beslut, vilket är en följd av nämnda kammares beslut med avseende å 12 §, måtte godkänna utskottets förslag med avseende å samma paragrafer;

att kamrarna, andra kammaren med frånträdande av sitt förut fattade beslut, måtte antaga en ny paragraf med nr 35 av denna lydelse:

»35 §.

Talan om barnets förklarande för trolovningsbarn skall vid äventyr av sådan talans förlust anhängiggöras inom två år från barnets födelse. Har hinder mött för talans anställande inom tid, som nu sagts, må dock, där den uppgivne fadern ej är död, talan anhängiggöras inom ett år efter det hindret upphörde.»

i fråga om 35 och 36 §§, att kamrarna, andra kammaren med frånträdande av sitt förut fattade beslut, måtte godkänna de av utskottet under dessa nummer upptagna paragrafer såsom 36 och 37 §§;

samt att kamrarna ville besluta,

att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, det täcktes Kungl. Maj:t, i samband med den omarbetning av ärvdabalken, som torde böra äga rum efter det den nu pågående revisionen av giftermålsbalken blivit avslutad, låta upptaga till förnyad förutsättningslös utredning, huruvida och under vilka villkor barn utom äktenskap må jämväl i andra fall än som angives i nu förevarande lag om sådana barn taga arv efter fader, vid vilken utredning torde böra övervägas ett betryggande anordnande av frågan om bevisningen om faderskapet samt hänsyn tagas till de ändringar, som då torde hava företagits i lagstiftningen om äkta makars rättsförhållanden, samt därefter för riksdagen framlägga det förslag, vartill utredningen må föranleda.

I anslutning härtill hemställer utskottet, att riksdagen måtte dels antaga följande

Lag

om barn utom äktenskap.

Härigenom förordnas som följer:

Om barnets namn.

1 §.

Barn utom äktenskap erhåller moderns släktnamn. Är modern gift, eller är hon frånskild hustru, erhåller barnet det släktnamn, som tillkom henne såsom ogift.

Fadern, så ock, där modern är gift, hennes make må giva barnet sitt släktnamn. Till sådan ändring av namn erfordras samtycke av barnets förmyndare, om det är omyndigt, och av barnet själv, om det fyllt aderton år.

Är barnet trolovningsbarn, äge förmyndaren eller barnet själv, om det är myndigt, bestämma, att det skall bära faderns namn. Har barnet fyllt aderton år, må ej förmyndaren utan dess samtycke träffa bestämmelse, som nu är sagd.

Med trolovningsbarn förstås i denna lag barn, som är avlat i trolovning, eller vars föräldrar efter dess avlelse ingått trolovning med varandra; och skall, ändå att vid trolovningen föräldrarna voro så besläktade eller besvägrade, att äktenskap dem emellan måste återgå, eller endera var gift med annan, barnet anses såsom trolovningsbarn, där föräldrarna eller en av dem var i god tro.

Om vårdnad och förmynderskap.

2 §.

Modern have vårdnaden om barnet och vare dess förmyndare.

Äro föräldrarna ense att fadern skall träda i moderns ställe, varde, på anmälan, fadern av rätten förordnad till förmyndare, om han är lämplig.

Finnes modern ej vara lämplig förese barnet, eller dör hon, förordne rätten fadern eller annan till förmyndare för barnet.

Är ej förmyndare förordnad, äge modern, ändå att hon på grund av sin ålder är omyndig, för barnet föra talan, som i 21 eller 34 § sägs, så ock efter vad i 9 eller 11 § föreskrives sluta avtal om underhåll.

Fader eller moder, som ej har vårdnaden om barnet, må ej betagas tillfälle till umgänge med det, med mindre särskilda omständigheter därtill föranleda. Nöjes fadern eller modern ej åt vad härutinnan bestämmes av den, som har vårdnaden, skilje rätten dem emellan.

Om underhållsskyldighet.

3 §.

Barnet njute av föräldrarna uppehälle och uppfostran, efter ty med avseende å båda föräldrarnas villkor må anses skäligt.

Den rätt till underhåll, som nu är sagd, upphöre ej förr än barnet fyllt femton år; ej heller senare än det fyllt aderton år, där ej barnets anlag och omständigheterna i övrigt föranleda, att barnet bör erhålla fortsatt utbildning.

4 §.

I kostnaden för barnets underhåll tage en var av föräldrarna del efter sin förmåga.

Fader eller moder, som ej har vårdnaden om barnet, skall betala underhållsbidrag.

5 §.

Fadern vare skyldig att, efter ty med hänsyn till hans och moderns villkor må anses skäligt, bidra till hennes underhåll under sex veckor före och sex veckor efter nedkomsten. Vid beräkning av detta underhållsbidrag skall hänsyn tagas jämväl till de särskilda kostnader, som orsakas av förlossningen. Medför havandeskap eller amning eller annan vård om barnet avsevärt hinder i moderns förvärvsverksamhet, eller ådrager hon sig sjukdom genom havandeskapet eller nedkomsten, må fadern kunna förpliktas att bidra till hennes underhåll under längre tid än nu sagts, dock högst under fyra månader före och nio månader efter nedkomsten.

6 §.

Är barnet, sedan dess rätt till underhåll enligt 3 § upphört, i följd av sjukdom eller annan dylik orsak ur stånd att själv försörja sig, vare föräldrarna i mån av förmåga skyldiga att giva barnet skäligt underhåll.

Enahanda underhållsskyldighet åligge barnet emot fader eller moder, som av sjukdom eller annan dylik orsak är ur stånd att själv försörja sig.

7 §.

Underhållsbidrag må bestämmas till olika belopp för särskilda delar av underhållstiden.

8 §.

Betalning av underhållsbidrag skall, där ej på grund av särskilda omständigheter annorlunda bestämmas, erläggas i förskott för kalendermånad. Förskottsbetalning utöver vad nu stadgats eller särskilt blivit bestämt medför ej befrielse att gälda underhållsbidrag för den tid, sådan betalning avser.

9 §.

Avtal om underhållsbidrag till fullgörande för framtiden av underhållsskyldighet enligt 3 eller 5 § skall slutas genom skriftlig, av två personer bevitnad handling och godkännas av barnavårdsmanen eller, om sådan ej finnes, av barnavårdsnämnden. Innefattar avtalet åtagande att till barnets underhåll utgiva visst belopp en gång för alla, erfordras i varje fall godkännande av barnavårdsnämnden. Avtal, som nu är sagt, må slutas jämväl före barnets födelse.

Har avtal, som avses i första stycket, träffats i annan ordning än där sägs, eller har avtal träffats angående fullgörande för framtiden av underhållsskyldighet, varom i 6 § sägs, vare det ej hinder för den underhållsberättigade att utfä det underhåll, som enligt lag tillkommer honom.

10 §.

Belopp, som underhållsskyldig genom avtal, varom i 9 § första stycket sägs, åtagit sig att till barnets underhåll utgiva en gång för alla, skall betalas till barnavårdsnämnden; och skall därför genom nämndens försorg hos riks försäkringsanstalten eller svenskt försäkringsbolag åt barnet inköpas en livränta, lämpad efter de för underhållsskyldigheten stadgade grunder, där ej enligt avtalet hinder möter för sådant inköp eller nämnden eljest finner, att beloppet må på annat lämpligt sätt användas för barnets underhåll.

11 §.

Dör fadern, och har barnet ej, efter vad i 12 § sägs, arvsrätt efter honom, skall det belopp, som erfordras till fullgörande för framtiden av hans underhållsskyldighet emot barnet och modern, före arvs- och testamentslotter utgå av behållningen i boet; dock att barnet icke härigenom må erhålla större del därav än det skulle hava bekommit, om det varit av äktenskaplig börd.

Angående avtal om vad sålunda skall tillkomma barnet gälle vad i 9 § är stadgat för det fall att fadern åtager sig att till barnets underhåll utgiva visst belopp en gång för alla; och vare i fråga om avtal angående vad som skall tillkomma modern lag, som i 9 § sägs.

Med belopp som tillfaller barnet, skall förfaras på sätt i 10 § är föreskrivet.

Om arvsrätt.

12 §.

Barnet tage arv efter moder och mödernefränder och ärves av dem, såsom vore barnet av äktenskaplig börd.

Är barnet trolovningsbarn, tage barnet arv efter fadern och fadern efter barnet, såsom vore barnet av äktenskaplig börd. I annat fall njute barnet och fadern ej arvsrätt efter varandra.

Mellan barnet och dess fädernefränder äge ej arvsrätt rum.

Om barnavårdsman.

13 §.

För varje barn utom äktenskap skall, efter vad nedan sägs, förordnas en barnavårdsman, som har att bistå modern med råd och upplysningar samt tillse, att barnets rätt och bästa behörigen tillvaratagas. Särskilt åligger det barnavårdsmannen sörja för, att åtgärder ofördröjligen vidtagas för fastställande av barnets börd samt tillförsäkrande av underhåll åt barnet, biträda med indrivande och tillhandahållande av underhållsbidrag samt, när skäl därtill är, göra anmälan om förordnande av förmyndare för barnet.

Barnavårdsmannen äge att själv eller genom ombud föra talan för barnet rörande faderskap, underhåll och förmynderskap ävensom barnets förklarande för trolovningsbarn samt vare berättigad att anlita polismyndigheten för underhållsskyldigs efterforskande eller hörande och för verkställande av delgivningar.

14 §.

Kvinna, som är havande med barn utom äktenskap, bör senast tre månader före den väntade nedkomsten anmäla sitt tillstånd för ledamot av barnavårdsnämnden i den församling, där hon vistas, eller annan, som av nämnden erhållit uppdrag att mottaga dylika anmälningar; och har den, till vilken anmälningen gjorts, att genast underrätta nämnden därom. Är kvinnan kyrkobokförd i annan församling, har nämnden att om anmälningen genast underrätta barnavårdsnämnden därstädes. Det åligger kvinnans föräldrar, husbondfolk och andra i liknande ställning att erinra henne om angelägenheten därav att anmälan, som nu sagts, bliver gjord.

Barnavårdsnämnden i den församling, där kvinnan är kyrkobokförd,

eller, om hon ej är i riket kyrkobokförd, där hon vistas, har att, när anmälan, som i första stycket sägs, inkommit eller nämnden erhållit kännedom att barn utom äktenskap blivit fött, till barnavårdsman för barnet förordna därtill lämplig man eller kvinna.

15 §.

Uppdraget att vara barnavårdsman upphöre, när barnet fyllt aderton år. Visar sig i annat fall, att behov av barnavårdsman ej längre finnes, må barnavårdsnämnden entlediga barnavårdsmannen utan att förordna ny sådan.

16 §.

Barnavårdsnämnden har att utöva tillsyn å barnavårdsmannens verksamhet samt må, när anledning därtill förefinnes, entlediga honom och förordna ny barnavårdsman.

Finner barnavårdsnämnden med hänsyn till moderns eller barnets vistelseort tillsynen böra överflyttas å annan barnavårdsnämnd, meddele beslut därom och give det ofördröjligen tillkänna för såväl den andra barnavårdsnämnden som barnavårdsmannen.

17 §.

I den ordning, som gäller i fråga om beviljande av medel för barnavårdsnämnds verksamhet, må beslutas anställande genom barnavårdsnämnden av erforderligt antal personer att, efter nämndens för varje särskilt fall meddelade uppdrag, tjänstgöra såsom barnavårdsmän så ock anvisas medel för ersättning åt barnavårdsmän.

18 §.

Närmare föreskrifter om barnavårdsmans verksamhet och tillsynen därå meddelas av Konungen.

19 §.

Över barnavårdsnämnds beslut i fråga, som avses i denna lag, må klagan föras genom besvär hos Konungens befallningshavande sist å trettiönde dagen från det klaganden erhöill del av beslutet.

I Konungens befallningshavandes beslut må ändring sökas hos Konungen i vederbörande statsdepartement i den ordning, som för ekonomimål i allmänhet är stadgad.

Barnavårdsnämndens eller Konungens befallningshavandes beslut lände, utan hinder av klagan, till efterrättelse intill dess annorlunda kan varda förordnat.

Om fastställande av faderskap och underhållsskyldighet.

20 §.

Har någon inför den präst, som för kyrkoböckerna i församling där barnet är kyrkobokfört, eller i tillkallat vittnes närvaro inför kronofogde, länsman eller notarius publicus, eller genom avtal, som i 9 § första stycket sägs, erkänt sig vara fader till barnet, och har erkännandet på enahanda sätt vitsordats av modern, vare det erkännande gällande, där ej visas att han ej är barnets fader. Är modern död, eller är hon sinnessjuk, sinnesslö eller å okänd ort, skall erkännandet för att bliva gällande i nu stadgad ordning godkännas av barnets förmyndare eller av barnet själv, om det är myndigt.

Erkännes, på sätt nu är sagt, att föräldrarna vid barnets avlelse voro trolovade med varandra eller att de efter avlelsen ingått trolovning med varandra, vare ock det erkännande gällande, där det ej visas vara oriktigt.

Erkännande må göras jämväl före barnets födelse.

21 §.

Talan om faderskap och om skyldighet för fadern att giva underhåll åt barnet eller modern så ock om barnets förklarande för trolovningsbarn skall anhängiggöras genom stämning å mannen till rätten i den ort, där han bör svara i tvistemål, som röra hans person. Vill käranden hellre stämma till rätten i den ort, där lägersmålet skett, vare ock det tillåtet.

Talan må väckas redan före barnets födelse, men må icke före födelsen slutligen prövas.

22 §.

Äger svaranden ej känt hemvist inom riket, och har upplysning ej kunnat vinnas, var han uppehåller sig, må stämningen delgivas på sätt i 11 kap. 9 § andra stycket rättegångsbalken sägs, ändå att fall ej är för handen, som där avses.

Har svaranden gjort anmälan i enlighet med bestämmelserna i tredje och fjärde styckena av sagda paragraf, äge dock vad nu är sagt ej tillämpning.

23 §.

Rätten må, där part det begär, förordna att målet skall handläggas inom stängda dörrar.

24 §.

Varder målet enligt 12 kap. 3 § rättegångsbalken företaget till avgörande, ändå att svaranden uteblivit, skall vad för sådant fall är stadgat om återvinning ej äga tillämpning.

25 §.

Rätten skall tillse, att en var, som äger att för barnet föra talan, erhåller tillfälle att yttra sig i målet, samt sörja för fullständig utredning, särskilt beträffande den tid, då uppgivet samlag ägt rum, och de omständigheter, som kunna vara av betydelse för bedömande, huruvida barnet kan vara avlat vid det samlag; och äger rätten för utrednings vinnande införskaffa erforderlig bevisning. Ej vare rätten bunden av parts erkännande. Ed må ej bjudas.

Har rätten förordnat, att part skall personligen inställa sig, och kommer han ej, varde, där så finnes lämpligt, till rätten hämtad.

Erfordras upplysning angående omständighet, vars bedömande förutsätter medicinsk sakkunskap, infordre rätten yttrande av sakkunnig.

Varder någon enligt rättens förordnande inkallad såsom vittne eller för att upplysningsvis höras, skall beträffande ersättning av allmänna medel för inställelsen och sådan ersättnings återgäldande i tillämpliga delar gälla vad i avseende å brottmål är stadgat.

26 §.

Varder utrett, att svaranden haft samlag med modern å tid, då barnet kan hava avlats, skall han anses såsom fader, där ej uppenbart är, att barnet ej avlats vid det samlag.

27 §.

Förekommer anledning därtill att svaranden haft samlag med modern å tid, då barnet kan hava avlats, äge rätten förelägga antingen modern att med ed bekräfta eller svaranden att med ed förneka, att sådant samlag ägt rum. Föreläggandet skall givas den, åt vilken med hänsyn till samtliga omständigheter i målet eden finnes kunna med största trygghet anförtros

I beslut om edgång utsätte rätten viss tid, som eden skall avse.

Vad i rättegångsbalken sägs om värjemåsed skall i tillämpliga delar lända till efterrättelse i fråga om ed, som förelägges modern.

28 §.

Kan utslag ej omedelbart givas, men är tvist allenast om beloppet av underhållsbidrag, eller föreligga sannolika skäl till antagande att svaranden är bidragsskyldig, äge rätten på yrkande av käranden förordna, att svaranden skall utgiva skäligt bidrag för tiden till dess rätten meddelar slutligt utslag.

Sådant förordnande kan när som helst av rätten återkallas.

29 §.

Är å landet stämning uttagen, men har målet ännu ej förevarit vid rätten, äge på ansökan av käranden, där denne förebringa sannolika skäl till antagande att svaranden är bidragsskyldig, domaren förordna, att svaranden skall utgiva skäligt bidrag för tiden till dess rätten meddelar slutligt utslag.

Innan förordnande meddelas, skall tillfälle beredas svaranden att yttra sig över ansökningsen.

Har förordnande meddelats, tage rätten vid första rättegångstillfället i målet under omprövning, huruvida förordnandet skall äga bestånd. Det kan jämväl därefter när som helst av rätten återkallas.

30 §.

Förordnande, som i 28 eller 29 § sägs, gånge i verkställighet lika som laga kraft ägande dom. Slutligt utslag, varigenom rätten ådömt svaranden bidragsskyldighet, gånge på enahanda sätt i verkställighet, där ej rätten annorlunda förordnat.

31 §.

Klagan över rättens slutliga utslag föres genom besvär.

Är part missnöjd med rättens förordnande, varom i 28 § förmäles, eller beslut, varigenom förordnande enligt 29 § förklarats skola äga bestånd, skall särskild klagan däröver föras. Har domaren meddelat förordnande enligt 29 §, må klagan föras hos hovrätten; och varde tiden för besvärs anförande räknad från det klaganden erhöill del av beslutet. Över hovrättens beslut i fråga, som i detta stycke avses, må klagan ej föras.

32 §.

Har svaranden, efter det han på grund av förordnande, som i 28 eller 29 § sägs, eller slutligt utslag, som ej vunnit laga kraft, betalat underhållsbidrag, genom laga kraft ägande dom funnits icke vara underhållsskyldig, må han dock ej av den, som mottagit underhållsbidraget, söka åter vad han utgivit men äge av allmänna medel återbekomma guldna bidragsbelopp jämte ränta efter sex för hundra om året från betalningsdagen.

Ansökan härom skall, för att komma under prövning, inom ett år från det domen vunnit laga kraft ingivas till Konungens befallningshavande i det län, där målet avgjordes av underrätt.

Vad av allmänna medel utgivits skall stanna å statsverket, där ej Konungens befallningshavande på grund av särskilda omständigheter finner skäligt förordna, att staten skall söka sitt åter av den, som mottagit underhållsbidraget. Talan om återbekommande av vad sålunda utgivits må ej anhängiggöras senare än ett år från det utbetalningen ägde rum.

I Konungens befallningshavandes beslut i fråga, som avses i denna paragraf, må ändring sökas hos Konungen i vederbörande statsdepartement i den ordning, som för ekonomimål i allmänhet är stadgad.

33 §.

Har, efter det underhållsbidrag blivit genom avtal eller dom fastställt, väsentlig ändring inträtt i de förhållanden, som därvid voro avgörande, må talan om skälig jämkning i vad sålunda fastställts efter stämning föras vid domstol. Är underhållsbidrag till barn enligt 3 § fastställt att utgå till dess barnet nått viss ålder, vare det ej hinder att göra gällande rätt för barnet att utfå underhållsbidrag för tid, som därefter infaller, ändå att fall ej är för handen, som nyss är sagt.

Talan, som avses i första stycket, må ej föras i fråga om avtal, varigenom underhållsskyldig åtagit sig att till barnets underhåll enligt 3 § utgiva visst belopp en gång för alla.

34 §.

Är den, som uppgives vara fader till barnet, död, må efter stämning å hans arvingar vid den domstol, som har att upptaga tvist om arv efter honom, föras talan om barnets och moderns rätt; och skall i fråga om sådan talan vad ovan stadgats om talan mot mannen i tillämpliga delar landa till efterrättelse.

35 §.

Talan om barnets förklarande för trolovningsbarn skall vid äventyr av sådan talans förlust anhängiggöras inom två år från barnets födelse. Har hinder mött för talans anställande inom tid, som nu sagts, må dock, där den uppgivne fadern ej är död, talan anhängiggöras inom ett år efter det hindret upphörde.

Övergångsbestämmelser.

36 §.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1918.

Genom denna lag upphävas:

8 kap. 7 och 8 §§ ärvdabalken;

lagen den 17 mars 1905 om oäkta barns arvsrätt efter moder och modernefränder;

kungl. brevet den 17 oktober 1778 angående några författningar till förekommande av barnamord;

så ock vad i övrigt finnes i lag eller särskild författning stridande mot denna lags bestämmelser.

37 §.

Denna lag skall, med nedan nämnda undantag, i tillämpliga delar lända till efterrättelse jämväl beträffande

1. barn, som fötts innan lagen om äktenskaplig börd trätt i kraft och som på grund av dessförinnan gällande lag är att anse såsom oäkta; och

2. barn, som fötts innan lagen om äktenskaplig börd trätt i kraft och som på grund av dessförinnan gällande lag är att anse såsom äkta, ehuru föräldrarna ej blivit med varandra förenade i fullkomnat äktenskap, så ock barn, som födes efter det lagen om äktenskaplig börd trätt i kraft och som på grund av övergångsbestämmelsen till samma lag äger äktenskaplig börd, ändå att det eljest skulle anses såsom barn utom äktenskap.

Skyldighet att utgiva underhållsbidrag för tid före denna lags trädande i kraft skall bedömas efter äldre lag.

För barn, som fötts innan lagen trätt i kraft, skall barnavårdsman icke förordnas, med mindre framställning därom göres av barnets moder eller barnavårdsnämnden av särskild anledning finner skäligt meddela sådant förordnande.

I fråga om barn, som i 1. avses, gälle angående bevakning av dess rätt till arv efter moder och mödernefränder vad i sådant hänseende finnes stadgat i lagen den 17 mars 1905 om oäkta barns arvsrätt efter moder och mödernefränder.

Den nya lagens bestämmelser om barnets namn och om arvsrätt skola ej äga tillämpning angående barn, som i 2. avses.

dels ock i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, det tacktes Kungl. Maj:t, i samband med den omarbetning av ärvdabalken, som torde böra äga rum efter det den nu pågående revisionen av giftermålsbalken blivit avslutad, låta upptaga till förnyad förutsättningslös utredning, huruvida och under vilka villkor barn utom äktenskap må jämväl i andra fall än som angives i nu förevarande lag om sådana barn taga arv efter fader, vid vilken utredning torde böra övervägas ett betryggande anordnande av frågan om bevisningen om faderskapet samt hänsyn tagas till de ändringar, som då torde hava företagits i lagstiftningen om äkta makars rättsförhållanden, samt därefter för riksdagen framlägga det förslag, vartill utredningen må föranleda.

Förslaget till lag om adoption.

5 §. Första kammaren har antagit utskottets förslag, varemot andra kammaren godkänt Kungl. Maj:ts förslag.

Utskottet hemställer, att första kammaren måtte biträda andra kammarens beslut.

12 och 24—27 §§ (utskottets förslag). Första kammaren har antagit utskottets förslag, varemot andra kammaren bifallit Kungl. Maj:ts förslag till lydelse av 12 och 24—28 §§.

Utskottet hemställer i fråga om förevarande paragrafer, att andra kammaren måtte biträda första kammarens beslut.

Förslaget till lag om ändrad lydelse av 1 kap. 3 § samt om tillägg till 2 kap. i lagen om äktenskaps ingående och upplösning.

Första kammaren har antagit utskottets förslag, varemot andra kammaren, såsom följd av sitt angående 12 och 24—27 §§ (utskottets förslag) i förslaget till lag om adoption fattade beslut, godkänt Kungl. Maj:ts förslag.

Med hänsyn till vad utskottet föreslagit beträffande nyssnämnda paragrafer i förslaget till lag om adoption hemställer utskottet, att andra kammaren måtte biträda första kammarens beslut.

Förslaget till lag om införsel i avlöning, pension eller livränta.

20 §. Första kammaren har antagit Kungl. Maj:ts förslag, varemot andra kammaren godkänt utskottets förslag att ur förevarande lagförslag utesluta denna paragraf.

Utskottet hemställer, att första kammaren måtte biträda andra kammarens beslut.

Punkt B) av utskottets hemställan:

Utskottets hemställan har av första kammaren godkänts, varemot andra kammaren bifallit den av herr Persson i Norrköping m. fl. vid denna punkt fogade reservationen.

Utskottet föreslår, att kamrarna, med frånträdande av sina förut fattade beslut, måtte besluta, att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t ville, i sammanhang med den utredning om den offentliga barnavården, som för närvarande försiggår inom fattigvårdslagstiftningskommittén, taga under övervägande möjligheten att bereda förskott av allmänna medel åt barn utom äktenskap ävensom i vissa fall åt barn inom äktenskap samt därefter för riksdagen framlägga det förslag, vartill detta övervägande kan giva anledning.

Stockholm den 21 maj 1917.

På lagutskottets vägnar:

ALBERT PETERSSON.